

GRUP DE TREBALL DE PLANIFICACIÓ DE L'OFERTA D'FP

Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona
Novembre del 2024

Edita:

Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida
Ajuntament de Barcelona

Autoria:

Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona

Novembre del 2024

barcelona.cat/educacio

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1 El Consell Municipal de la Formació Professional	4
1.2 El Grup de Treball de Planificació de l'oferta d'FP	5
2. DIAGNOSI	7
2.1 Context de la planificació: nou marc legal i institucional	7
2.2 Presentació de l'Estratègia de la formació professionalitzadora a Barcelona 2030	10
3. REFLEXIONS	12
4. PROPOSTES	13
4.1 Proposta per a un calendari unificat dels programes de formació i inserció (PFI)	15
4.2 Proposta per ampliar l'oferta del cicles en grau bàsic de formació professional	16

1.1 El Consell Municipal de la Formació Professional

El **Consell Municipal de la Formació Professional de Barcelona (CFPB)** és l'òrgan de consulta, assessorament i participació, de caràcter no vinculant, de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de formació professional.

El Consell té per objectiu ser un espai que reflecteixi i tingui en compte els diferents punts de vista i interessos de totes aquelles persones i entitats relacionades amb la formació professional a la ciutat de Barcelona.

El Consell s'estructura en òrgans de govern (permanent i plenari) i grups de treball. En aquests darrers participen una varietat d'actors que componen l'**ecosistema de la formació professional de la ciutat**.

Els grups tenen per objectiu debatre aspectes d'interès sobre la formació professional i fer **reflexions i propostes d'actuació per assolir millores**.

Cada grup de treball té, d'acord amb els seus objectius, una metodologia de treball i un calendari de reunions propis. A més, cada grup de treball està encapçalat per una Presidència elegida entre el conjunt de participants del grup, que fa la funció de portaveu del grup de treball. Les trobades dels grups es desenvolupen al llarg del curs escolar amb una freqüència d'entre quatre o cinc sessions anuals.

Un cop acabat el grup s'elabora un informe que s'eleva al Plenari del Consell, a través de la Presidència del grup, per a la seva aprovació. Després d'aprovar l'informe, es fa arribar a les Administracions competents per tal **d'incidir en matèria de polítiques públiques d'FP**.

1.2 El Grup de Treball de Planificació de l'oferta d'FP

El Grup es presenta com la **continuitat del Grup de Treball de Planificació del curs 2022-2023**, que va reflexionar entorn dels criteris de planificació i aspectes concrets de la matrícula com les mesures per garantir la continuïtat formativa.

Com a òrgan de participació de l'ecosistema de l'FP de Barcelona, el CFPB estableix que el Grup de Treball de Planificació de l'FP té **caràcter permanent**, amb l'objectiu que en cada curs escolar es puguin analitzar diversos aspectes relacionats amb el disseny de l'oferta d'FP a la ciutat i incidir-hi.

El Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) ha impulsat el desplegament del **Pla director d'ensenyaments professionalitzadors**, emmarcant-lo en una estratègia de ciutat fins el 2030, que té vocació de replicar-se a escala catalana a través de la Generalitat de Catalunya. El Pla té l'objectiu de reordenar els centres i posar-ne en funcionament de nous, tenint en compte l'especialització de sectors estratègics i la integració de tot l'itinerari formatiu postobligatori.

Aquest plantejament suposa un gir de 180 graus en la planificació de l'FP a la ciutat. Per això, durant el curs 2023-2024, es va consensuar amb el Grup de Treball no només analitzar l'oferta d'FP del curs 2024-2025 i la demanda rebuda, sinó també **analitzar els plantejaments l'estratègia**, així com plantejar al CEB la idoneïtat que el grup esdevingués **l'espai participatiu de seguiment i avaluació del Pla director** un cop presentat públicament.

Les persones que han integrat el Grup de Treball són:

- Melcior Arcarons, FECC
- Jesús Martín Rivera, UGT FP
- Dídac Ramírez, conseller d'Educació del districte de Nou Barris
- Neus Gómez, Diputació de Barcelona
- M. Paz Arenas, CCOO
- Àngel Tarríño, Formació BCN Professional
- Javier Gracia, Formació BCN Professional
- José Luis Duran, director de l'Institut Escola del Treball
- Maria Sales Vives, assessora de la Regidoria de Promoció Econòmica
- Laia Herrera, Consell de la Formació Professional de Barcelona
- Lluís Bages, Fundació Ferrer i Guàrdia

A més, han contribuït als debats com a expertes:

- Alèxia Malivern i Gemma Verdes, Direcció de Postobligatòria i Règim Especial del CEB

El calendari de les sessions ha estat el següent:

- Primera sessió del Grup de Treball: 23 de gener de 2024
- Segona sessió del Grup de Treball: 20 de febrer de 2024
- Tercera sessió del Grup de Treball: 16 d'abril de 2024
- Quarta sessió del Grup de Treball: 4 de juny de 2024
- Cinquena sessió del Grup de Treball: 25 de juny de 2024

Tot seguit s'exposen les principals temàtiques que s'han tractat al llarg de les diferents sessions del Grup de Treball per, seguidament, posar el focus en les reflexions i les propostes concretes resultants.

2.1 Context de la planificació: nou marc legal i institucional

Per debatre sobre la planificació de l'FP a la ciutat s'han tingut en compte la nova normativa de l'FP i les novetats institucionals en l'àmbit del país i la ciutat, entre les quals destaquen:

- La nova *Ley orgánica 3/2022, de 31 de marzo, de ordenación e integración de la formación profesional i el Real decreto 659/2023, de 18 de julio, por el que se desarrolla la ordenación del sistema de formación profesional*, que estableixen una oferta única, modular i flexible d'FP ordenada en itineraris formatius que permeten la progressió a través de cinc nivells de qualificació. Inclou que tota l'oferta, independentment de la seva envergadura i durada, serà acumulable, certificable i acreditable, la qual cosa permetrà a l'alumnat i a les persones en edat activa avançar en la seva trajectòria formativa per obtenir acreditacions, certificats professionals, titulacions i màsters professionals. Preveu la dualització de tota la formació professional en modalitat general i intensiva.
- L'aprovació del Decret 137/2023, de 25 de juliol, dels centres de formació professional integrada i l'inici del procés del tràmit d'acreditació per sol·licitar la condició de centre de formació professional integrada¹².
- L'Informe general de prospectiva 2023-2026 publicat per l'Agència FPCAT té com a objectiu orientar la planificació dels serveis

1. Segons dades del CEB, hi ha quinze centres a Barcelona que han iniciat el procés d'acreditació com a centres de formació professional integrada a través de l'Agència FPCat.

2. Els centres de formació professional integrada ofereixen els serveis bàsics del sistema amb relació a sectors, famílies professionals o àmbits determinats. El desplegament d'aquests serveis es fa d'acord amb el document "Criteris de planificació dels serveis bàsics del sistema 2024-2027". La definició d'aquests criteris parteix dels resultats de l'Informe general de prospectiva 2023-2026, aprovat per la Comissió Rectora del sistema FPCAT l'11 de gener de 2024.

bàsics del sistema FPCAT. Aquesta planificació ha de permetre incrementar la competitivitat del teixit productiu, millorar la qualificació de les persones i generar més i millor ocupació en termes de capacitat d'inserció i d'estabilitat per a les persones treballadores.

També s'han tingut en compte els canvis en el procés de preinscripció, entre els quals destaquen:

- **Reservar més places per a l'alumnat que ve de formació professional perquè tingui les mateixes possibilitats d'accedir als estudis de grau mitjà i superior que el de quart d'ESO i batxillerat.** Així, s'equiparen les condicions d'accés entre alumnats i tothom entrarà per la mateixa via. En el cas de cicles formatius de grau mitjà, fins ara les persones graduades en ESO tenien reservades el 70% de les places, mentre que les d'FP bàsica, un 20%. A partir d'ara, l'alumnat de totes dues vies accedirà en igualtat de condicions i tindrà reservades el 80% de les places de forma conjunta. Pel que fa al grau superior, l'alumnat de batxillerat fins ara tenia el 60% de les places reservades, mentre que el tècnic d'FP, un 20%. Ara també passarà a tenir conjuntament una reserva del 80% de les places, amb prioritat per a alumnes que hagin acabat els estudis en els últims tres anys. Dins el 80%, el 55% serà per a alumnat de batxillerat i el 45%, per a FP.
- **Assignar les places en cada cas establint també un criteri de prioritat per afinitat de la família professional que s'ha estudiat abans amb la família professional d'allò que es vulgui estudiar ara.** Les places s'assignen a partir de les qualificacions; d'aquesta manera, el sistema per ordenar les sol·licituds s'equipara al que es fa servir a les universitats, que afavoreix l'alumnat amb notes més altes. Fins ara, la nota es tenia en compte en la primera opció, però no a partir de la segona. També es canvien les notes que es valoraran per establir l'ordre d'assignacions en el cas del grau mitjà. Amb el nou procés, es comptarà la qualificació mitjana de tercer i quart d'ESO o la qualificació del curs, la prova o l'ensenyament que doni accés. Fins ara, en el cas d'alumnat d'ESO, es valorava la qualificació de primer a tercer. En el cas de grau superior, s'ordena per la qualificació mitjana de l'ensenyament que dona accés, sigui batxillerat o formació professional. Inclou per primera vegada les persones amb certificats professionals amb una reserva del 5% per cursar els mòduls que els manquin per obtenir el títol.

- **Reduir el calendari amb l'assignació a dues fases.** S'estableix un sistema de dues tandes d'assignacions amb l'objectiu de garantir que a cada membre de l'alumnat se li assigni la millor petició possible segons les seves prioritats. En la primera, només es matricularà qui hagi obtingut plaça en la primera opció sol·licitada. En el cas del grau mitjà, es publicarà el 15 juliol, i en el cas del grau superior, l'11 de juliol. En la segona tanda, s'utilitzaran les places vacants per millorar l'assignació de la primera tanda. El llistat de la segona tanda d'assignacions es publicarà el 31 de juliol, en el cas del grau mitjà, i el 30 de juliol, en el cas del grau superior, després que s'hagi matriculat l'alumnat de la primera tanda.
- **Establir que les places que quedin vacants ja no s'adjudicaran al juliol de manera presencial als centres**, sinó que s'oferiran en un procés de repesca entre el 12 i el 16 de setembre. Un procés que estarà obert a tothom, tant a les persones que no hagin fet la preinscripció com a les que no hagin obtingut cap plaça.

Per altra banda, s'han tingut en compte els plantejaments del CEB a l'hora de fer la planificació a la ciutat. En aquesta línia s'han analitzat aspectes com ara:

- Quins són els cicles més demanats per l'alumnat.
- Quins són els cicles amb més demanda de professionals i amb més inserció laboral.
- Quins són els cicles amb més continuïtat formativa.
- Quins són els sectors econòmics emergents que demanaran més professionals a mitjà i llarg termini (a partir de les dades de prospecció del mateix CEB i de l'Agència FPCAT).
- Quina és l'oferta de places per al curs 2024-2025.

2.2 Presentació de l'Estratègia de la formació professionalitzadora a Barcelona 2030

L'Estratègia de la formació professionalitzadora a Barcelona – 2030 està basada en el Pla director d'ensenyaments professionalitzadors de 2021³ i s'ha plantejat gràcies a les oportunitats de context que ofereix la ciutat:

- El desplegament d'una estructura institucional de la formació professional des d'una perspectiva integrada, amb el sistema FPCAT, en el qual el CEB té un pes rellevant en tant que la ciutat concentra gran part de l'oferta formativa d'FP del país.
- Les actuacions desplegades per l'Agència FPCAT, com ara l'aprovació de la metodologia de treball del servei de prospecció de necessitats dels serveis bàsics del sistema FPCAT, l'Informe general de prospectiva 2023-2026, el sistema d'acreditacions de competències o l'aprovació del model de protocol d'orientació professional.
- L'arribada de més recursos econòmics per desplegar les polítiques públiques d'FP a través de fons europeus i recursos del Ministeri d'Educació i Formació Professional.
- La referència de la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional i del Decret 137/2023, de 25 de juliol, dels centres de formació professional integrada, que estableix formació modular, integració dels tres subsistemes (inicial, ocupacional i continu), orientació i acreditació de competències.
- La concepció de l'FP com a una opció de futur amb l'increment progressiu de la demanda per part de l'alumnat i la constatació que l'FP és una oportunitat de desenvolupament de talent per part del món empresarial.

3. Acords del Consell de Direcció del 9 de febrer de 2021 per a l'elaboració del Pla director d'equipaments d'ensenyaments postobligatoris, que ha de constituir el principal instrument per a la planificació de l'oferta després de l'etapa obligatòria. Ha de determinar els sectors professionals o àmbits vocacionals existents i emergents. El Pla determinarà també les característiques arquitectòniques i tècniques d'aquests equipaments perquè esdevinguin veritables referents en el seu sector professional, àmbit empresarial i econòmic, generin entorns vocacionals motivadors i al mateix temps constitueixin espais de trobada, reflexió i creació cultural, per oferir així itineraris formatius d'excel·lència que puguin inspirar el conjunt de l'alumnat després dels ensenyaments postobligatoris.

Amb aquest context, l'Estratègia s'ha estructurat a partir de:

1. L'agrupació dels ensenyaments en àmbits professionals.
2. Un nou model de formació que ofereixi un itinerari complet en un àmbit, integral i equilibrat.
3. Un nou model d'equipament d'FP, amb un ampli ventall d'emplaçaments que van des de laboratoris a espais expositius, passant per àgores i viviers d'empreses.
4. La creació d'onze xarxes d'àmbit o sector professional per garantir l'equivalència de centres.
5. Aliances amb el guiatge dels sectors productius i emergents de la ciutat.

Del desplegament de l'Estratègia destaca **l'impuls de nous centres** durant els cursos 2023-2024 i 2024-2025:

- Des del 2021 fins al curs 2023-2024 s'han fet set centres nous amb un increment de l'oferta pública d'un 15%.
- En el curs 2023-2024 s'han posat en marxa tres centres, l'Institut de Tecnologies de la Informació i la Comunicació de Barcelona, l'Institut de Tècniques Audiovisuales i de l'Espectacle de Barcelona i l'Institut de Sostenibilitat i el Medi Ambient de Barcelona.
- El curs 2024-2025 començarà amb quatre centres nous, l'Institut del Disseny i Arts Gràfiques de Barcelona, l'Institut de Seguretat i Mobilitat de Barcelona la Guineueta, l'Institut de Formació Empresarial de Barcelona i l'Institut d'FP Sanitària Vall d'Hebron.
- A partir del curs 2025-2026 es posaran en marxa l'Institut d'Imatge i Benestar de Barcelona, que per la seva proximitat amb els ensenyaments de l'àmbit sanitari s'ubicarà al mateix edifici on s'instal·larà l'Institut d'FP Sanitària Vall d'Hebron; l'Institut Tecnològic de la Moda Mundet de Barcelona i l'Institut d'Indústria Intel·ligent Mundet de Barcelona, que es crearan a partir de la divisió de l'actual Institut Anna Gironella de Mundet; l'Institut de Gastronomia i Restauració de Barcelona; un institut d'ensenyaments postobligatoris a l'actual Institut Pablo Ruiz Picasso i un centre de formació professional vinculat al món sanitari.

3 | Reflexions

Les valoracions que es presenten a continuació sorgeixen de les reflexions del Grup de Treball i les informacions que ha presentat la Direcció de Postobligatòria del CEB.

Des del CFPB agraïm el reconeixement del Grup de Treball de Planificació com a espai de consulta i seguiment del Pla director per part del CEB. Aquest reconeixement reforça el rol del CFPB com a **espai de consulta i participació del conjunt de l'ecosistema de l'FP de la ciutat en el disseny de les polítiques públiques d'FP.**

En el seu conjunt creiem que és un Pla necessari **atesa la centralitat i el pes de Barcelona en el conjunt de l'oferta d'FP del país.** No obstant això, el CFPB considera que el Pla s'hauria d'haver fet públic un cop aprovat el 9 de febrer de 2021 i presentat al conjunt de la comunitat educativa i la part social. Tot i això, el Pla es va presentar en el marc del Plenari del CFPB el 9 de març de 2022.

La manca de comunicació pública ha generat confusió entre la comunitat de l'FP (especialment per part dels centres i el cos docent). En qualsevol decisió que afecti la mobilitat laboral del personal dels centres és imprescindible mantenir una bona comunicació amb les persones afectades i, si escau, establir una negociació amb la part social.

Per al bon desenvolupament del Grup de Treball de Planificació és important **rebre la informació del Pla de manera completa, transparent i amb l'antelació adequada,** d'acord amb la Direcció del CEB, per tal que pugui exercir la seva tasca de seguiment.

En les tres sessions del Grup de Treball s'ha considerat que el Pla se centra majoritàriament a endreçar l'oferta en sectors professionals, proporcionar oferta i definir els equipaments educatius, així com establir les aliances amb el sector productiu, incloure tota l'oferta d'itinerari en tots els instituts i integrar l'oferta de formació ocupacional i contínua. Tots són temes clau i necessaris en l'estructura de l'FP, però s'han trobat a faltar altres aspectes que es poden incloure en el Pla, com ara:

- **Equitat en accés, permanència i progrés**
 - Desplegar mesures d'acompanyament per facilitar l'accés, la permanència i el progrés a l'FP per part de totes les persones, incloses les més desfavorides econòmicament, amb accions com les beques-salari, la dotació de material o les beques de mobilitat, entre d'altres.

- **Inclusió**
 - Desenvolupar plans de formació inicial i permanent per a docents, coherents amb els principis de la formació inclusiva i orientada a incrementar la competència professional del professorat i per fer front a les dificultats que comporta el nivell educatiu.
 - Dotar dels recursos necessaris per atendre la inclusió: tenir un servei d'atenció socioeducativa de referència per a estudis professionalitzadors i que cada centre disposi d'un perfil de professional de l'orientació educativa.
 - Promoure acords i convenis de col·laboració amb associacions sense ànim de lucre o altres institucions públiques o privades de l'àmbit sanitari, social o formatiu, per respondre de forma integrada a les necessitats de suport intensiu de l'alumnat.
 - Ampliar els itineraris formatius específics (IFE): major oferta i més diversa.

- **Gènere**
 - Formar els equips docents.
 - Garantir una orientació sense biaix de gènere.
 - Promoure les vocacions STEAM, incloent-hi els sectors industrials.
 - Treballar per feminitzar cicles tradicionalment masculinitzats, així com a la inversa.

- **Oferta**
 - Afegir el desplegament dels cicles formatius de grau bàsic.
 - Preveure mecanismes per reforçar encara més l'oferta d'FP pública.
 - Promoure actuacions de mobilitat i cooperació internacional de l'FP (Erasmus, FP Dual...) i garantir un sistema universal de beques.
 - Fer que totes les actuacions en clau de planificació tinguin en compte, a partir d'ara, els estudis de prospecció i prospectiva de l'Agència FPCAT.
 - Preveure el mecanisme de seguiment del Pla per part del Grup de Treball de Planificació del Consell de la Formació Professional de Barcelona.

- **Finançament**
 - Incorporar una memòria econòmica que permeti el finançament de totes les actuacions que se'n derivin

A més d'aquestes idees sobre el Pla director, el Grup de Treball ha elevat al Consell Plenari del CFPB dues propostes concretes per aplicar durant el curs 2025-2026 a fi de garantir la continuïtat formativa de la gent jove i reduir l'abandonament escolar prematur. Aquestes propostes les va aprovar el Plenari del CFPB en sessió extraordinària de l'1 de juliol de 2024.

4.1 Proposta per a un calendari unificat dels programes de formació i inserció (PFI)

Els programes de formació i inserció (PFI) són dels primers nivells de qualificació dins dels estudis de formació professional i s'adscriuen a diferents famílies professionals. Amb els PFI, d'una banda, es facilita la continuïtat formativa dins de la formació professional i, de l'altra, l'aprenentatge de les competències transversals i professionals necessàries per al món del treball. Els PFI s'adrecen a joves d'entre 16 i 21 anys que no han finalitzat l'educació secundària obligatòria, són de caràcter voluntari i la seva durada és d'un curs acadèmic (mil hores). Un cop superats, permeten reincorporar-se als ensenyaments reglats i comporten l'acreditació de les competències professionals assolides.

Aquests estudis estan impartits pel mateix Departament d'Educació a través dels centres públics, per centres educatius públics que no son de titularitat del Departament d'Educació i per centres educatius privats autoritzats pel Departament d'Educació.

La preinscripció per cursar un PFI a un centre públic del Departament d'Educació es fa d'acord amb el calendari que estableix anualment aquest departament per als estudis postobligatoris.

En el cas dels PFI impartits per centres educatius públics que no siguin de titularitat de l'Ajuntament i centres educatius privats acreditats pel Departament d'Educació, la preinscripció es dona un cop el centre ha rebut la subvenció que atorga el Departament d'Educació per impartir programes de formació i inserció (PFI), que es resol un cop ha passat el període de preinscripció en els centres públics del Departament d'Educació.

Per tant, el període de preinscripció no coincideix en centres públics, centres educatius públics que no siguin de titularitat de l'Ajuntament i centres educatius privats, autoritzats pel Departament d'Educació.

És per aquest motiu que:

- Instem el Departament d'Educació a prendre les mesures necessàries per fer els atorgaments del finançament dels programes de formació i inserció (PFI), que s'ofereixen als centres educatius públics que no siguin de titula-

ritat del Departament d'Educació i als centres educatius privats autoritzats abans de l'inici de la preinscripció dels estudis postobligatoris en centres educatius de titularitat del Departament d'Educació. D'aquesta manera hi haurà un **calendari unificat de preinscripció d'aquests estudis al conjunt de la xarxa educativa**.

4.2 Proposta per ampliar l'oferta dels cicles en grau bàsic de formació professional

Els cicles de grau bàsic de formació professional són estudis voluntaris adreçats al jovent que no ha acabat l'ESO i vol obtenir una titulació que permeti accedir al món laboral o a estudis posteriors. Tenen una durada de dos anys acadèmics. Es tracta d'estudis d'oferta obligatòria i gratuïta que brinden una oportunitat de seguir formant-se a l'alumnat que ha tingut dificultats durant l'Educació Secundària Obligatoria i no ha aconseguit el títol. I han esdevingut una eina fonamental per lluitar contra el fracàs i l'abandonament escolar prematur.

Actualment, l'oferta de grau bàsic a la ciutat de Barcelona és reduïda (cinc grups), i només s'ofereix en centres educatius públics del Departament d'Educació.

És per aquest motiu que:

- Instem el Departament d'Educació a **ampliar l'oferta de cicles formatius professionals de grau bàsic** en centres educatius públics i a estendre l'oferta de cicles formatius de grau bàsic, actualment implantada exclusivament en centres públics, a aquells centres de titularitat privada sostinguts amb fons públics que compleixin els requisits exigits i els sigui un instrument adequat per atendre l'alumnat amb dificultats de progressió en l'ESO, per tal de contribuir a combatre el fracàs escolar i a reduir l'abandonament escolar prematur.

